

Trygdekoordineringsutvalget

Lovutvalg for gjennomgang av trygdlovgivningen
og forholdet til internasjonale avtaler med betydning for trygdekoordinering

Pressemelding
Bergen, 15. juni 2021

Utvalg foreslår endringer i trygdlovgivningen

Trygdekoordineringsutvalget avga sin utredning til Arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen tirsdag 15. juni. Utvalget foreslår flere lovendringer, inkludert endringer av oppholdskravene knyttet til sykepenge, pleiepenge og arbeidsavklaringspenge.

- Forslagene vil gjøre rettighetene som følger av EØS-avtalen og andre internasjonale avtaler lettere tilgjengelig både for mottakere av trygdeytelser og for juristene som skal anvende loven, sier utvalgsleder Halvard Haukeland Fredriksen, jussprofessor ved Universitetet i Bergen.

Utvalget foreslår tre hovedgrep for å sikre at trygdlovgivningen gjør både vanlige folk og profesjonelle brukere oppmerksom på de rettigheter og plikter som følger av ulike internasjonale avtaler:

- i) Gjennomføringen av de internasjonale avtalene løftes frem i egne bestemmelser i folketrygdlovens første del;
- ii) oppholdskravene for sykepenge, pleiepenge og arbeidsavklaringspenge endres slik at lovteksten gjør det klart at opphold i andre EØS-stater, i Norden utenfor EØS, i Sveits og i Storbritannia likestilles med opphold i Norge, i den utstrekning de internasjonale avtalene krever dette; og
- iii) det tas inn en rekke «markører» i trygdlovgivningen som gir veiledning om hvordan EØS-retten og andre internasjonale regler kan få betydning for andre ytelser

Har kartlagt mer enn bare EØS-forpliktelsene

- Utvalget har undersøkt alle de internasjonale avtalene om koordinering av trygd som har betydning for Norge, ikke bare EØS-avtalen, sier Fredriksen. Dette inkluderer EFTA-konvensjonen, nordisk konvensjon om trygd, separasjonsavtalen med Storbritannia etter Brexit, og de mange bilaterale trygdeavtalene Norge har inngått.

– Disse avtalene byr på særegne utfordringer, både hver for seg og sammen med EØS-avtalen, men det er likevel viktig å få dem frem i lyset om man skal unngå at opprydningen etter Nav-saken skaper nye blindsoner, påpeker Fredriksen.

Har gått gjennom hele trygdlovgivningen

Utvalget har gått gjennom folketrygdloven og også barnetrygdloven og kontantstøtteleven, og vurdert om regelverket er i tråd med de kravene som følger av de internasjonale forpliktelsene.

Trygdekoordineringsutvalget

Lovutvalg for gjennomgang av trygdelovgivningen
og forholdet til internasjonale avtaler med betydning for trygdekoordinering

- Gjennomgangen har avdekket en del tilfeller hvor utvalget mener at regelverket ikke er i tråd med de internasjonale forpliktelsene, men heldigvis ikke noe som kan sammenlignes med Nav-saken, sier Fredriksen.

Utvalget mener det er flere trygdeytelser som er omfattet av trygdeforordningen enn dem som er innrapportert, herunder enkelte av de stønadene til enslig mor eller far som er samlet i folketrygdloven kapittel 15. Utvalget er videre av den oppfatning at det er visse sider ved reglene om dagpenger som må endres, herunder ved at unntaket fra oppholdskravet for periodevis eller delvis arbeidsløse EØS-pendlere som ikke er grensearbeidere, bør justeres. Utvalget er også av den oppfatning at reglene for uttak av graderte foreldrepenger, og retten til å utsette uttak av denne ytelsen, samt visse sider knyttet til mors aktivitetsplikt for fars rett til foreldrepenger, må vurderes nærmere. I tilfeller hvor en EØS-borger i Norge forsørger et barn som bor med den andre forelderen i en annen EØS-stat, er utvalget av den oppfatning at trygdeforordningen gir rett til kontantstøtte selv om foreldrene er skilt. I disse tilfellene vil forelderen som har barnet boende hos seg, også ha rett til utvidet barnetrygd.

- Utvalget er i utredningen åpen om at det i enkelte tilfeller er tvil om hvilke krav som følger av de internasjonale avtalene. Disse spørsmålene må finne sin løsning i domstolene eller i forhandlinger mellom de ulike EØS-statene og EU, sier Fredriksen.

På et mer overordnet plan har utvalgets gjennomgang vist at folketrygdlovens oppbygning i liten grad er tilpasset trygdeforordningens systematikk. Dette skaper utfordringer for vurderingen av hvordan flere ytelser skal klassifiseres etter trygdeforordningen, og dermed også for forordningens nærmere krav til dem. Det innebærer også at trygdelovgivningen i noen tilfeller gir opphav til rettigheter som går lenger enn folkerettslig påkrevd.

Et sammendrag av utvalgets funn kan leses i utredningen kapittel 1, punkt 1.1.

Behov for rettsinformasjon

Selv om utvalget mener at de foreslåtte lovendringene vil bidra til at brukere av lovverket i større grad får oversikt over rekkevidden av de internasjonale forpliktelsene, erkjenner utvalget at behovet for informasjon må ivaretas også på andre måter. Kompleksiteten i både den norske trygdelovgivningen og de folkerettslige koordineringsreglene tilsier at få, om noen, brukergrupper uten juridisk bakgrunn vil anvende lovverket som sin primære kilde for informasjon. Utvalget understreker derfor den betydning som Navs nettsider, rundskriv, vedtaksbrev og informasjonsmateriell vil ha for å sikre at brukere uten juridisk bakgrunn får informasjon om sine rettigheter og plikter.

Utvalget fremhever i denne sammenheng særlig rundskrivene til de ulike trygdeytelsene, og det overordnede EØS-rundskrivet. Etter utvalgets syn er det prekært behov for at hele EØS-rundskrivet revideres og deretter integreres i de rundskrivene som tar for seg de ulike ytelsene.

Trygdekoordineringsutvalget

Lovutvalg for gjennomgang av trygdelovgivningen
og forholdet til internasjonale avtaler med betydning for trygdekoordinering

Målsettingen må være å få på plass en oppdatert og pedagogisk «Trygde-ABC» som både ivaretar Navs behov for klare instruksjoner til sine saksbehandlere og brukernes behov for informasjon om sine rettigheter og plikter.

Utvalget har bestått av:

- Halvard Haukeland Fredriksen, professor, Juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen
- Eyvin Sivertsen, lagdommer, Oslo
- Hilde K. Ellingsen, advokat, Oslo
- Marianne Nergaard Magnus, tingrettsdommer, Vågan
- Essi Rentola, direktør, Helsinki

Kontakt

For mer informasjon, kontakt

Utvalgsleder

Halvard Haukeland Fredriksen

Mob 992 60 239

halvard.fredriksen@uib.no

Alternativt

Sekretariatsleder

Eivind Helland Marienborg

Mob 482 52 880

eivind-helland.marienborg@asd.dep.no